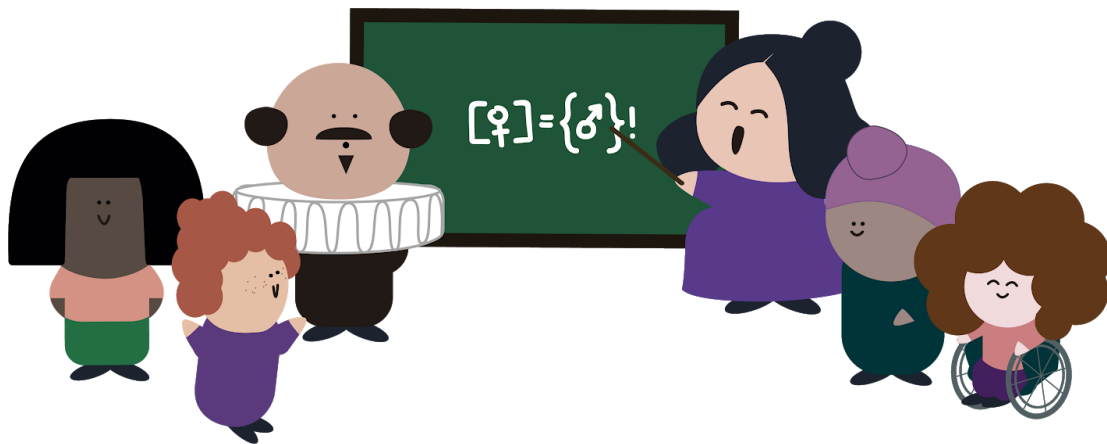

A classe i als racons: totes i tots!

Eines per a la utilització del llenguatge no sexista a l'aula

Marta Berenguer Sanchez

Treball de Final de Grau
Modalitat B
Desenvolupament professional
Tutor: Marc Alabart Barba
Curs 2019-2020
6 crèdits ECTS

A totes les que eren, som i serem a les aules.
A la Clara i a la Laura, perquè sense elles aquest treball no hagués estat el que és.
I a l'Ismerly, per la seva paciència i suport al llarg d'aquests quatre anys.

Somos
en el lenguaje.
La palabra
nos hace
y empodera
por eso
toda dictadura
lleva una mordaza
como estandarte

Marjorie Ross, "Poema cuatro"

Educad para la convivencia. Educad para adquirir conciencia de la justicia. Educad en la igualdad para que no se pierda un solo talento por falta de oportunidades...

Josefina Aldecoa

SUMARI

RESUM	4
INTRODUCCIÓ	7
JUSTIFICACIÓ	8
OBJECTIUS DEL TREBALL	9
ANTECEDENTS TEÒRICS I PRÀCTICS	10
Llenguatge i sistemes cognitius	10
Llenguatge i sexisme	12
Llenguatge no sexista	16
Llenguatge i Educació	18
ANÀLISI DIAGNÒSTICA DEL CONTEXT	21
Metodologia	21
Anàlisi dels resultats	23
DISSENY DE LA PROPOSTA	24
Desenvolupament del procés	24
Material Didàctic	26
Avaluació del material	27
Difusió del material	28
Supervisió del material	29
CONCLUSIONS	30
REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	32
ANNEX	34

RESUM:

Un dels elements essencials de les escoles coeducadores hauria de ser l'ús d'un llenguatge no sexista. L'escola i, sobretot, el professorat, pel seu rol educatiu i socialitzador han de prendre consciència de la rellevància del llenguatge en el desenvolupament cognitiu. Amb aquest projecte s'ha volgut reflexionar sobre això a partir de l'elaboració d'un material sobre llenguatge no sexista. Així doncs, pel seu caràcter aplicat, aquest treball de final de grau s'acull a la modalitat B i és, per tant, un treball de creació i producció de materials. En aquest cas, es presenta una infografia amb recursos per evitar el llenguatge sexista que va destinada al professorat d'educació primària però també es pot fer extensiva al professorat de secundària.

Aquest projecte s'ha dividit en tres línies de treball. La primera ha estat la recerca d'antecedents i de materials existents a partir de la consulta de diverses guies i llibres sobre llenguatge no sexista. Això ha permès l'elaboració del marc teòric, l'extracció del contingut per al material i també fer una radiografia sobre el punt en què es troba la temàtica en l'àmbit acadèmic i institucional. A continuació, s'ha realitzat l'anàlisi del context d'un equip docent, el de l'escola Diputació del barri de l'Esquerra de l'Eixample de Barcelona, a partir d'uns qüestionaris fets telemàticament per tal de poder traslladar les hipòtesis i els plantejaments a les necessitats reals de l'escola i del professorat. Finalment, per al disseny i l'elaboració del material s'ha comptat amb la col·laboració d'un equip creatiu format per una il·lustradora i una comunicadora audiovisual que han assessorat i assistit la confecció del material.

PARAULES CLAU:

Coeducació, Llenguatge no sexista, Comunicació, Professorat, Infografia

RESUMEN:

Uno de los elementos esenciales de las escuelas coeducadoras debería ser el uso de un lenguaje no sexista. La escuela y, sobre todo, el profesorado, por su rol educativo y socializador, tienen que tomar conciencia de la relevancia del lenguaje en el desarrollo cognitivo. Con este proyecto se ha querido reflexionar acerca de esto a partir de la elaboración de un material sobre lenguaje no sexista. De esta manera, por su carácter aplicado, este trabajo de fin de grado se engloba en la modalidad B siendo, por lo tanto, un trabajo de creación y producción de materiales. En este caso, se presenta una infografía con recursos para evitar el lenguaje sexista destinada al profesorado de educación primaria pero que se puede hacer extensiva al profesorado de secundaria.

Este proyecto se ha dividido en tres líneas de trabajo. La primera ha sido la búsqueda de antecedentes teóricos y de materiales existentes a partir de la consulta de guías y libros sobre lenguaje no sexista. Esto ha permitido la elaboración del marco teórico, la recogida de contenido para el material y tener una idea sobre en qué punto se encuentra la temática a nivel académico e institucional. A continuación, se ha realizado un análisis del contexto de un equipo docente, el de la escuela Diputació de Barcelona. A partir de dos cuestionarios realizados telemáticamente se han podido trasladar las hipótesis y los planteamientos a las necesidades reales de la escuela y el profesorado. Finalmente, para el diseño y la elaboración del material, se ha contado con la colaboración de un equipo creativo formado por una ilustradora y una comunicadora visual que han asesorado y asistido la confección del material.

PALABRAS CLAVE:

Coeducación, Lenguaje no sexista, Comunicación, Profesorado, Infografía

RÉSUMÉ:

Un des éléments essentiels des écoles coéducatrices devrait être l'utilisation d'un langage non sexiste. L'école et surtout le corps enseignant, à cause de son rôle éducatif et socialisateur doivent être conscients de l'importance du langage dans le développement cognitif. Cette recherche vise à la réflexion de ce sujet à partir de la création d'un matériel sur le langage non sexiste. Par son caractère appliqué, ce projet de fin d'études correspond à la modalité B de création et production de matériels. Dans ce cas, on présente une infographie avec des éléments pour éviter le langage sexiste adressé au corps enseignant de primaire mais qui peut aussi être valide pour celui de secondaire.

Cette étude a été divisée en trois lignes de travail. La première a été la recherche d'antécédents et des matériels déjà existants à partir de la consultation des guides et livres sur le langage non sexiste. Cela a rendu possible l'élaboration du cadre théorique, le rassemblement du contenu pour le matériel ainsi que le compte rendu de la thématique dans le domaine académique et institutionnel. A la suite, on a analysé le contexte d'un corps d'enseignants d'une école de Barcelona à partir de questionnaires élaborés télématiquement pour pouvoir verser les hypothèses aux nécessités réelles de l'école. Finalement, le design et l'élaboration du matériel ont été élaborés avec une équipe créative composée d'une illustratrice et une professionnelle de l'audiovisuel qui ont conseillé et guidé la confection du matériel.

MOTS CLÉS:

Coéducation, Langage non sexiste, Communication, Corps enseignant, Infographie

INTRODUCCIÓ

El present document és un treball final del grau de mestra d'educació primària. El treball s'inicia amb la justificació de la temàtica i problemàtica escollides que dona pas, a continuació, a la formulació de l'objectiu general del treball i els objectius específics derivats d'aquest.

Tot seguit, es realitza una revisió dels antecedents teòrics i pràctics que s'han dividit en quatre apartats: llenguatge i sistemes cognitius, llenguatge i sexisme, llenguatge no sexista i llenguatge i educació. Aquest apartat conforma la base acadèmica en la qual es fonamenta la recerca i el contingut del material proposat.

A continuació, es troba l'anàlisi diagnòstica del context. Aquí es presenten les condicions i els recursos que han estat necessaris per a la realització de la tasca. Després s'explica la metodologia que s'ha emprat per a l'elaboració de l'anàlisi del context així com la interpretació de les dades fruit d'aquesta.

Seguidament, es detalla el disseny de la proposta amb la metodologia duta a terme i les diferents fases del procés. En el punt següent, es presenta el material i en els posteriors apartats es detalla com se'n farà la difusió i l'avaluació. Conclouen el treball, les conclusions i la bibliografia.

Finalment, cal esmentar que, en aquest treball, tant les citacions com la bibliografia s'han realitzat seguint la setena edició de les normes APA però incorporant-hi la perspectiva de gènere. Per aquest motiu, i per dotar de coherència el treball en la seva temàtica, s'inclou el nom i cognom de les persones que se citen al llarg de tot el document amb l'objectiu de visibilitzar les dones.

1. JUSTIFICACIÓ

Tal com queda recollit en el *Pla per la igualtat de gènere en el sistema educatiu* (2015) la coeducació i el foment de la igualtat real i efectiva entre dones i homes és un dels principis rectors del nostre sistema educatiu. A més a més, la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya exposa que la visualització de l'ús de llenguatges no sexistes en les diferents accions del centre és un dels aspectes que s'ha d'incloure en els projectes de coeducació.

Segons la hipòtesi de Sapir-Whorf, elaborada el 1956, quan adquirim una llengua, inconscientment, també estem adquirint formes de pensar (Angela Goddard, Lindsey Patterson, 2005). Com bé sabem, una part important del llenguatge s'adquireix a l'escola i qui l'ensenya i el transmet és el professorat. Una eina que tothom té a l'abast i que depèn de cada persona és el llenguatge i s'ha de prendre consciència del seu impacte.

Com es desenvoluparà més endavant al marc teòric, el llenguatge és un reflex de la societat i alguns dels trets de la societat actual són l'androcentrisme i el sexisme. Realitzar una formació sobre llenguatge no sexista al professorat seria una de les maneres d'incorporar el llenguatge no sexista a l'aula. Tanmateix, seria una proposta que suposaria disposar del temps del professorat i que podria ser vista com una càrrega extra a la seva jornada laboral.

Així doncs, la creació d'un material de fàcil accessibilitat i de consulta lliure apareix com una resposta que pot facilitar un recurs de formació bàsica i de recerca ràpida per apropar el llenguatge no sexista al professorat perquè el pugui utilitzar a l'aula.

2. OBJECTIUS DEL TREBALL

L'**objectiu general** del treball és:

- Augmentar el coneixement del professorat sobre el llenguatge no sexista.

La falta de formació i la manca de temps del professorat, sumat a la confusió sobre quines pràctiques dur a terme i la densitat dels materials ja existents sobre la temàtica; han estat les bases per idear de quina manera es podia assolir l'objectiu proposat. Així doncs, paral·lelament, per tal d'aconseguir l'objectiu general, es plantegen els següents **objectius específics**:

- Elaborar un material de caràcter pedagògic i informatiu.
- Crear un material atractiu i sintètic.
- Confeccionar un material universal i heterogeni a partir de diferents fonts.
- Proporcionar un recurs de fàcil comprensió i accessible al professorat.

3. ANTECEDENTS TEÒRICS I PRÀCTICS

El marc teòric en el qual s'engloba el treball fa referència a l'**estudi del llenguatge**, als seus mecanismes i usos i com aquests influeixen en la manera de veure i configurar l'entorn. D'altra banda, també té a veure amb aquest treball tota aquella literatura relacionada amb el **sexisme en la llengua** i també amb el **llenguatge no sexista**. Finalment, també ens interessa la influència que té el llenguatge a l'escola i quina relació s'hi estableix. Per aquests motius, aquest marc teòric es troba estructurat en quatre apartats: llenguatge i sistemes cognitius, llenguatge i sexisme, llenguatge no sexista i llenguatge i escola.

Llenguatge i sistemes cognitius

Un dels elements més importants que caracteritza l'espècie humana és el llenguatge. A partir del llenguatge, les persones no tan sols comuniquen les seves necessitats vitals sinó que també descriuen el seu entorn, les seves creences i les experiències. Així doncs, és a través del llenguatge que es designa i es classifica el món que ens envolta.

A causa de la complexitat d'estímul que es reben de l'entorn, l'ésser humà utilitza **categories** per poder processar tota la informació. D'aquesta manera, s'aconsegueix generar un pensament ràpid i automàtic que funciona a partir de la simplificació i d'afirmacions generals. Aquest fet, d'una banda, facilita la relació amb l'entorn però, de l'altra, suposa una pèrdua dels matisos. A més a més, darrere de l'aparent simplicitat de les categories, s'hi amaga un funcionament bastant complex perquè no estan ben delimitades ni són excloents sinó que acostumen a compartir trets

i subcategories. Alguns membres d'aquestes categories que són els que millor encaixen en el **model cognitiu** són els que serveixen de fonament per a la idea de la "norma" (Angela Goddard i Lindsey Patterson, 2005).

És doncs a partir d'aquestes categories i taxonomies que s'estructura la informació i que es consolida la base del sistema cognitiu del cervell. Aquestes es tradueixen en models cognitius que es van integrant en el nostre pensament, les aprenem amb la **socialització** i quan adquirim el llenguatge de manera que el coneixement social s'integra principalment en les nostres maneres de pensar sense que ens n'adonem (Angela Goddard i Lindsey Patterson, 2005). Aquesta adquisició inconscient de normes i categoritzacions fa que donem per fet els models cognitius adquirits sense qüestionar-los, dotant-los de gran poder i influència en el nostre pensament i en la nostra configuració de la realitat .

Això posa de manifest, seguint les autores esmentades, que el llenguatge no és el reflex de cap ordre natural, més aviat es podria dir que descriu l'ordre social que ens envolta a partir d'aquestes categoritzacions. Així doncs, quan parlem no tan sols articulem paraules, sinó que reflectim trets i característiques de la nostra cultura. Les diferents categories que existeixen o les diferents característiques atribuïdes a categories similars en diferents països o cultures són una mostra que la manera en què pensem es crea socialment i es basa en l'experiència i les relacions de poder, més que no pas en una representació literal del món físic i el seu ordre natural.

Aquesta relació entre el **llenguatge, l'entorn i els sistemes cognitius** és important tenir-la en compte si considerem el llenguatge com transmissor bàsic de la cultura d'una societat. És a partir del llenguatge que projectem la realitat, ens serveix per classificar, analitzar, definir, situar, anomenar, qualificar però també per perpetuar desigualtats o per invisibilitzar (Angela Goddard i Lindsey Patterson, 2005). En el nostre cas, fem un **ús sexista i androcèntric** de la llengua perquè vivim en una

cultura sexista i androcèntrica en la qual la “norma” és l’home i per tant, es valoren les capacitats i funcions atribuïdes als homes, i no es reconeix, o es fa en menor grau, el valor de les capacitats i funcions atribuïdes a les dones (Montserrat Roset et al., 2008).

Llenguatge i sexisme

Com s’ha esmentat en l’apartat anterior, el llenguatge que utilitzem i la forma en què parlem és un reflex de la societat en què vivim. En la nostra societat “partim del fet que les estructures de l’ordre socioeconòmic dominant del sistema productiu actual són capitalistes/neoliberals i que en el sociocultural són patriarcals” (Rosa Guitart, 2017, p.46). Per tant, això es tradueix en el fet que les institucions i estructures socials vetllen per reproduir aquesta forma de dominació que representa el **patriarcat** (Angel Belzunegui et al., 2008).

A més a més, recuperant a Angela Goddard i Lindsey Patterson (2005), hem de tenir en compte que en el llenguatge també hi projectem la nostra visió del gènere sense aturar-nos a analitzar-la i sense adonar-nos que en les paraules hi ha una forma de pensar que passa desapercebuda. És important però, tenir en compte que quan parlem de gènere ens referim a la construcció social i no pas al gènere gramatical que s’utilitza en gramàtica per designar el gènere específic d’una paraula. Per exemple *la taula* és una paraula de gènere femení i *el sofà* és una paraula de gènere masculí. És important no confondre el gènere gramatical amb el gènere com a construcció social.

Així doncs, en el llenguatge també hi trobem elements característics de la nostra societat com són l’androcentrisme i el sexisme. Tot i que ambdós estan relacionats amb el patriarcat i amb la concepció de l’home com la “norma” i la majoria de vegades un no es produeix sense l’altre, es poden diferenciar lleugerament entre si. Tal com defineix Mercedes Bengoechea (2003), el sexisme es percep com la manera en què les dones

apareixen en el discurs, és a dir, de quina manera hi són presentades mentre que l'androcentrisme seria l'absència d'aquestes.

D'igual manera, entenem per **sexisme** totes aquelles actituds, comportaments i valors que perpetuen aquesta discriminació envers les dones fomentant-ne una visió com a éssers inferiors o subordinats (Pilar Codina et al., 1994). Mentre que l'**androcentrisme** vol dir literalment “centrar-se en l’home”; l'origen etimològic de la paraula prové del grec antic *andro* (home) i *kentron* (centre). Per tant, parteix de la consideració que l’home és el model, la norma de qualsevol comportament, el protagonista de qualsevol acció. Aquest androcentrisme es tradueix en el llenguatge de dues maneres: 1) tota persona és del gènere masculí si no s'especifica el contrari (entenen com a sinònims home i ésser humà o masculí i universal) i 2) les dones queden esborrades de la llengua (Mercedes Bengoechea, 2003).

Aquests dos mecanismes contribueixen a la discriminació sexual a través del vocabulari i de la gramàtica per tal d'establir i preservar la dominació masculina sobre la femenina (Yadira Calvo, 2017). Per tant, un dels **mecanismes de transmissió** i perpetuació d'aquest sexisme i androcentrisme que sovint passa més desapercebut és el **llenguatge**. Seguint la *Guia per a l'ús no sexista del llenguatge a la Universitat Autònoma de Barcelona* de la Universitat de Barcelona (2011) “entenem per usos androcèntrics del llenguatge els que invisibilitzen o fan difícil imaginar en un àmbit determinat la presència o l'actuació de les dones”. A partir d'aquesta guia i dels documents elaborats per l'Institut Balear de la Dona, l'Institut Català de les Dones i el Departament d'Educació, a continuació es presenta una taula amb alguns dels usos sexistes i androcentristes de la llengua:

Usos sexistes i androcentristes de la llengua

- **Adjectius i noms amb diferent valor semàntic segons si es refereixen a homes o a dones.** Existeixen usos del femení per a desqualificar les dones o els valors, comportaments i actituds que se'ls assignen (plora com una nena, coses de dones).
- **L'ús de diferents tractaments per a cada sexe.**
Pel que fa als tractaments, el doble tractament de les dones, senyoreta i senyora, denota si són solteres o casades, mentre que el tractament dels homes, senyor, no fa distincions entre solters i casats. Un altre exemple són les aposicions utilitzades que tenen com a nucli el terme dona seguit de les denominacions que indiquen la posició pública (dones militars) per marcar el sexe.
- **Valoracions negatives d'algunes formes semàntiques femenines.**
En alguns casos el valor no tan sols és diferent sinó que en la forma femenina té connotacions pejoratives. (Un qualsevol/ una qualsevol ('prostituta'); el minyó/la minyona ('noia de servei'))
- **Ús asimètric dels cognoms i dels tractaments, i altres asimetries.**
A part que el primer cognom correspon al pare, el fet que quan es parla d'un home només s'utilitzi el cognom, mentre que si es tracta d'una dona s'utilitza o bé només el nom, o bé el nom i el cognom, o bé el cognom precedit de l'article femení la o de la forma de tractament la senyora (diem Dalí en canvi *la* Caballé o Montserrat Caballé).
- **Pressupòsits.**
Determinades professions segueixen relacionant-se només als homes o només a les dones. El resultat d'això és que s'utilitza el femení per designar feines desprestigiades i el masculí per designar feines amb prestigi.
- **L'existència d'un ordre jeràrquic quan anomenem a dones i homes.**
Aquest ordenament reflecteix i reproduïx la jerarquia social: pare i mare (com en l'exemple del DNI), homes i dones, germans i germanes, etc.
- **El masculí genèric.**
L'ús de la forma masculina per fer referència tant a homes com a dones exclou i invisibilitza les dones en considerar que el gènere gramatical masculí engloba el femení. En la majoria dels casos fem servir el masculí perquè simbòlicament estem pensant en homes, i no en dones i homes.

Taula 1. Usos sexistes i androcentristes de la llengua. **Font:** Elaboració pròpia a partir de les guies anteriorment citades.

Des d'una **perspectiva cognitiva** i de psicologia social, el quid de la qüestió no és allò que és gramaticalment "correcte", ja que, en definitiva, les regles gramaticals han estat fetes per l'ésser humà. Contràriament, el que importa és saber quina representació mental es deriva d'aquests mecanismes del llenguatge i de la seva utilització, és a dir, a qui representem cognitivament.

Els estudis han demostrat que l'ús genèric no sempre aconsegueix la seva finalitat, és a dir, quan s'utilitza el **masculí genèric** en contextos neutres moltes persones només pensen en homes (Khosroshahi,1989). Com que la forma marcada és masculina de forma immediata i automàtica pensem en el masculí fins que ens adonem que es pretén designar ambdós sexes. Aquest fet comporta implicacions significatives des d'un punt de vista cognitiu sobretot perquè es necessita un processament o esforç cognitiu addicional per percebre i entendre que estem davant d'un ús que pretén referir-se a ambdós gèneres.

A més a més, una altra explicació a aquesta interpretació del masculí genèric la troba Mercedes Bengoechea (2003) quan diu que de la manera com s'adquireix el llenguatge durant la infància, el procés de generalització que correspon al masculí genèric és posterior a l'aprenentatge dels significats de masculí i femení. Això vol dir que primer s'aprèn la interpretació masculina que la genèrica i la femenina. I com a conseqüència les dones i les nenes creixem aprenent a no ser nomenades i a viure aquesta absència amb naturalitat. Les conseqüències per a la **identitat femenina** d'aquests processos d'exclusió de la llengua han estat estudiades per la psicologia. El fet de no ser nomenades, juntament amb la imposició de l'ús obligatori i automàtic del masculí, causa en les dones una negació d'elles mateixes que es tradueix en un procés d'**alienació** i de **pèrdua d'identitat** (Angela Goddard i Lindsey Patterson, 2005).

Llenguatge no sexista

D'altra banda, també hem de ser conscients que la llengua no és un ens sexista en si sinó que ho és l'ús que en fem d'aquesta o la manera com ha estat normativitzada. Així doncs, a partir de la reflexió i la recerca d'**alternatives** al llenguatge espontani es pot arribar a modificar la pràctica lingüística i fer que aquesta sigui el més igualitària possible.

D'aquesta manera, el llenguatge no sexista busca, a partir d'una sèrie de recursos i pràctiques, elaborar una manera de comunicació que no perpetui el sexisme i l'androcentrisme. Amb aquests recursos es pretén assolir dos objectius bàsics: d'una banda, fer visibles les dones (recursos de **visibilitat**) i, de l'altra, estalviar la concreció genèrica de les persones implicades i trobar alternatives possibles al masculí plural genèric (recursos d'**evitació**). A més a més, abans de comunicar el missatge es pot emprar la **inversió** que és una fórmula que ajuda a detectar si l'expressió utilitzada és igualitària. Consisteix a invertir la frase i col·locar homes en lloc de dones o a la inversa; si un cop fet això el sentit de la frase apareix com inadequat, estrany o ridícul és senyal que la frase original és sexista. (Per exemple: curs de cuina per a adults. La invertim: curs de cuina per a adultes. Canvi adequat: curs de cuina per a persones adultes).

A continuació, es presenta una taula amb algunes de les **estratègies** per als usos no sexistes de la llengua. Aquesta taula ha estat elaborada a partir de la ponència de Pilar Murtra, secretaria de Política Lingüística, en el marc de la jornada *Visibilitzar o Marcar? Repensar el Gènere en la Llengua Catalana*, organitzada pel Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades (GELA) que va donar pas a la redacció de la *Guia d'usos no sexistes de la llengua en els textos de l'Administració de la Generalitat de Catalunya*. També s'han recollit algunes de les recomanacions fetes a la *Guia per a l'ús no sexista del llenguatge* de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Usos no sexistes de la llengua	
Recursos de visibilitat	
Formes concretes	Quan el text es refereix a una persona determinada s'ha d'adaptar la redacció al gènere que li correspon. [Exemple: <i>Anna Cases, alumna de 4t</i>]
Formes dobles senceres	Anomenar i incloure les dones i les nenes en tots els discursos. Quan fem servir denominacions dobles, podem utilitzar únicament l'article corresponent al primer element enumerat. El mateix succeeix amb els adjectius. [Exemple: <i>Signatura del director o directora, el nen o nena encarregat de la llista</i>]
Expressions despersonalitzades	Cal donar preferència a les expressions despersonalitzades sempre que sigui possible. [Exemple: <i>amb la col·laboració de; redactat per: ; elaborat per:</i>]
Recursos d'evitació	
Substantius abstractes	Cal promoure uns usos lingüístics que incloguin homes i dones en les referències genèriques a professions, oficis, càrrecs o funcions. [Exemple: <i>la direcció, la coordinació, la secretaria</i>]
Substantius col·lectius	Cal donar preferència en general als mots col·lectius. [Exemples: <i>alumnat, personal, cos, plantilla, professorat, famílies, col·lectiu</i>]
Despersonalització	Es poden fer petites modificacions en la redacció, com ara expressions impersonals, frases i perífrasis. [Exemples: <i>Us donem la benvinguda a l'escola, Tenim molt d'interès</i>] o també utilitzar verbs impersonals [<i>Cal fer el pagament, S'ha d'omplir la fitxa</i>]
Adjectius	L'ús d'un adjectiu en comptes del substantiu pot ser una alternativa per evitar el masculí singular. [Exemples: <i>Cal un informe diagnòstic per sol·licitar una beca; La part demandant ha de presentar l'escriu</i>]
Ús de persona	Podem recórrer a mots epicens com ara persona i part. [Exemple: <i>La persona interessada pot emplenar la sol·licitud</i>]

Taula 2. Usos no sexistes de la llengua **Font:** Elaboració pròpia a partir de les guies anteriorment citades.

Llenguatge i Educació

El *Pla per la igualtat de gènere en el sistema educatiu* (2015) aprovat per la Generalitat de Catalunya té com a referència, entre d'altres, el marc legal de la **Llei 12/2019 del 10 de juliol**, d'Educació que determina en el seu article 2.1.m) la **coeducació** i el **foment de la igualtat** real i efectiva entre dones i homes com un dels principis rectors del sistema educatiu.

Això es fa rellevant quan observem els dos principis pels quals es regeix aquest pla i que conformen els seus dos objectius generals:

1. Incorporar la perspectiva de gènere i la igualtat real i efectiva dels homes i les dones en les polítiques educatives.
2. Promoure la coeducació.

El primer objectiu d'aquest pla es desglossa en quatre punts que es concreten en forma d'objectius específics a la taula següent:

1. Incorporar la perspectiva de gènere i la igualtat real i efectiva dels homes i les dones en les polítiques educatives.
1.1 Promoure l'ús d'un llenguatge gràfic, escrit i oral, respectuós, inclusiu i no sexista
1.2 Difondre i aplicar les propostes de les mesures previstes per la Llei de conciliació de la vida personal, familiar i laboral.
1.3 Promoure, sens perjudici de considerar els mèrits i capacitats de les persones, la representació de la participació equilibrada d'homes i dones, dels nois i noies i dels nens i nenes en els càrrecs de responsabilitat, en els òrgans col·legiats i de participació i en els grups de treball, com un element enriquidor i d'igualtat d'oportunitats.
1.4 Promoure la integració de la perspectiva de gènere en la configuració i ús dels equipaments escolars, en els projectes, programes i documents d'anàlisi i altres documents institucionals.

Taula 3. Objectius específics *Pla per la igualtat de gènere en el sistema educatiu*. **Font:** *Pla per la igualtat de gènere en el sistema educatiu* (2015).

Veiem, doncs, que el reglament determina que l'escola ha de fer ús de llenguatges no sexistes com a pràctica coeducativa per al foment de la igualtat. A més a més, les **Competències bàsiques** d'educació primària, en l'àmbit de llengües, determinen com a objectius:

- l'Ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències”
- l'Actitud crítica davant estereotips lingüístics que reflecteixen prejudicis racistes, classistes o sexistes”.

Així doncs, tal com declara Rosa Guitart (2017) “l'educació es pot utilitzar com una eina per reproduir i perpetuar les estructures i els pensaments androcèntrics,(...) o ser un mitjà per deconstruir i desaprendre pensaments patriarcals i sexistes, proposant un món menys discriminatori.” És aquesta darrera funció la que entenem que ha d'exercir l'escola i, la què es recull tant el currículum com a la normativa.

Malgrat que per tal que “el sistema escolar deixi de ser la corretja transmissora del patriarcat, s'haurien de treballar en l'àmbit escolar i de forma transversal totes aquelles qüestions que tenen a veure amb la configuració dels estereotips de gènere i la seva anàlisi crítica” (Angel Belzunegui et al., 2008, p.83); podem començar per la **conscienciació** de la manera com comuniquem. Tal com s'afirma a la *Guia de coeducació per als centres educatius*: “en el procés educatiu cal trobar i utilitzar un llenguatge que faci de l'espai humà un espai també per a les dones”. (Montserrat Roset et al., 2008)

Qüestionar-nos sobre quin llenguatge utilitzem a les aules és important perquè no només es tracta del vehicle principal de **comunicació** a l'escola sinó que també té un rol important en el desenvolupament cognitiu dels infants. A més a més, el llenguatge és una de les eines fonamentals per delimitar i construir la **identitat social**.

Construïm la identitat a partir del nom que la societat ens assigna i a través del que es diu (o no) del grup al qual formem part (Angela Goddard i Lindsey Patterson, 2005).

Per tant, tal com esmenten les autores de la *Guia de coeducació per als centres educatius*:

Cal tenir cura de totes les manifestacions comunicatives: en el llenguatge oral (espontani, immediat, informal, directe); en el llenguatge escrit (formal, més elaborat, en queda constància i se'n pot fer difusió); en el llenguatge icònic (les imatges que acompanyen els textos i que representen accions de persones); en altres elements ambientals (cartells, distribució d'espais comuns, etc.), i vetllar perquè no s'exclouï la presència femenina, no s'atribueixin estereotips sexistes i es mantingui la presència equilibrada de dones i homes. (Montserrat Roset et al., 2008).

Si bé tot el que s'esmenta en la cita anterior demana d'un esforç de claustre i d'un projecte educatiu de centre; el llenguatge que utilitzem en el dia a dia en la nostra comunicació amb l'alumnat tan sols depèn de la voluntat i del **compromís** del docent. És, per tant, necessària una reflexió del professorat que porti a alguns canvis en l'ús del llenguatge per tal de fer-ne un ús igualitari. Es tracta de fer un treball de qüestionament tant individual com col·lectiu sobre els estereotips propis i com, sovint de manera inconscient, els transmetem. Això, permetrà adonar-se sobre quines pràctiques lingüístiques realitzem, a qui s'atorguen els torns de paraula, de quina manera parlem, quines expressions fem servir, com escrivim, quines paraules utilitzem, a qui escoltem i què llegim.

Actuar sobre la llengua pot contribuir a sensibilitzar però també a aconseguir uns hàbits socials més respectuosos i equitatius en la **comunitat educativa**. En aquest sentit, la modificació d'**hàbits lingüístics quotidians**, encara que pugui presentar algunes resistències, acaba sent molt més eficaç que no pas les declaracions de principis (Montserrat Roset et al., 2008).

4. ANÀLISI DIAGNÒSTICA DEL CONTEXT

Metodologia

A l'hora de fer l'anàlisi diagnòstica s'han desenvolupat dues línies de recerca: d'una banda, la relacionada amb el recull del material acadèmic sobre llenguatge no sexista i de l'altra, una anàlisi diagnòstica del context concret d'una escola. Aquestes dues vessants del treball apareixen a partir del desglossament dels objectius:

Objectius	Preguntes	Obtenció de la informació
Elaborar un material de caràcter pedagògic i informatiu.	<i>Quina és la informació bàsica sobre el llenguatge no sexista?</i>	Anàlisi de guies sobre llenguatge no sexista
Crear un material atractiu i sintètic	<i>Quin format pot resultar més atractiu?</i>	Formulari professorat Equip creatiu
Confeccionar un material universal i heterogeni a partir de diferents fonts	<i>Com es pot formular el material perquè el contingut arribi a tothom?</i>	Anàlisi de guies sobre llenguatge Formulari professorat
Proporcionar un recurs de fàcil comprensió i accessible al professorat	<i>Com hauria de ser el material perquè fos de fàcil accés i consulta?</i>	Formulari professorat

L'anàlisi del material ja existent ha consistit en la realització d'un estudi i classificació de les diferents guies i recursos de material sobre llenguatge no sexista¹ que han servit per extreure el contingut del material creat².

El context en el qual s'ha desenvolupat el projecte és l'Escola Diputació del barri de l'Eixample de Barcelona. Aquesta escola té, des de fa dos cursos, una comissió de gènere conformada per representants del claustre i de les famílies. És conjuntament

¹ Vegeu Annex: 1. Recull de guies de llenguatge no sexista

² Vegeu Annex: 2. Taula de continguts per la realització de la infografia

amb el responsable del professorat d'aquesta comissió i amb la direcció del centre que s'ha establert contacte per a treballar conjuntament.

En la proposta inicial del treball també es plantejava contactar famílies que formessin part d'aquesta comissió però la situació conjuntural ha fet que finalment tan sols hagi participat el professorat. Així doncs, l'equip docent ha participat tant en la recollida de dades per realitzar l'anàlisi del context com en la posterior avaluació del material proposat.

L'anàlisi inicial s'ha dut a terme a partir d'una tècnica directa d'investigació quantitativa, en aquest cas, un formulari de dotze preguntes que el professorat ha respost de manera telemàtica³. D'aquestes dotze preguntes, set eren tancades, quatre eren obertes i una era de gradació. Les preguntes tancades i de gradació eren obligatòries mentre que les obertes eren opcionals.

Les set primeres preguntes anaven destinades a fer una radiografia general del coneixement del professorat sobre la coeducació i el llenguatge no sexista i la formació que havien rebut sobre aquest. Les cinc darreres tenien com a objectiu copsar les mancances i els dubtes del professorat per tal de poder dissenyar i presentar-los posteriorment un material adaptat a les seves necessitats.

Per tal que el qüestionari pogués arribar al professorat de manera telemàtica, s'ha utilitzat l'eina *Google Forms*. D'aquesta manera, es buscava que el qüestionari fos ràpid de contestar i accessible a tothom.

³ Vegeu Annex: 3. Enquesta al professorat de l'Escola Diputació

Anàlisi dels resultats

El formulari el van contestar 22 membres de l'equip docent del total de 30 que en formen part⁴. La gran majoria del professorat de l'Escola Diputació (90%) té clara la relació entre la coeducació i el llenguatge no sexista i la seva importància.

En canvi, els percentatges varien a l'hora de parlar sobre coneixement de la temàtica i formació. Mentre que gairebé el 20% del professorat afirma haver rebut formació sobre la temàtica, més del 75% declara que no. Més elevat encara és el percentatge de mestres que declara no conèixer materials o guies sobre llenguatge no sexista (86%).

A l'hora d'aprofundir sobre l'ús del llenguatge no sexista a l'aula l'enquesta fa palesa la inseguretat del professorat al respecte: gairebé un 55% respon que creu que utilitza un llenguatge sexista a l'aula mentre que un 9% afirma que sí i un 36% que no. Els resultats del formulari mostren que tant el coneixement com l'ús d'aquesta pràctica es distribueixen de manera heterogènia i que hi ha molts dubtes al respecte com per exemple quines paraules utilitzar o com incorporar aquest llenguatge en el dia a dia.

Finalment, la majoria (gairebé un 78%) creu que seria útil un material amb les idees clau per utilitzar un llenguatge no sexista a l'aula. A l'hora de descriure com hauria de ser aquest recurs moltes respostes coincideixen en el fet que ha de ser clar, visual i pràctic.

⁴ Vegeu Annex: 4. Resultats de l'enquesta al professorat de l'Escola Diputació

5. DISSENY DE LA PROPOSTA

Desenvolupament del procés

El disseny de la proposta correspon a la fase següent del treball. Un cop realitzat el buidatge de dades amb les necessitats del professorat i fet el quadre resum del contingut extret a partir de l'anàlisi de guies sobre llenguatge no sexista, el següent pas era començar el treball amb l'equip creatiu: la Lau López, il·lustradora i la Clara Barrio, comunicadora audiovisual.

Durant dues setmanes es van realitzar reunions telemàtiques per tal de dur a terme el disseny de la proposta. Elles van orientar el treball pel que fa al coneixement tècnic a l'hora d'elaborar el material guiant sobre la quantitat de contingut, la distribució, els colors, les il·lustracions i el format.

El primer que s'havia de decidir era quin format tindria el material que es volia crear. En el formulari realitzat al professorat, moltes de les respostes demanaven que la proposta fos clara i pràctica. Fins i tot, s'havia suggerit nombroses vegades que el material hauria de ser quelcom visual, gràfic, digital i descarregable.

Això va fer que s'apostés per la creació d'una infografia⁵. Aquest format permetia presentar la informació de manera clara i esquemàtica tot jugant el disseny i amb el suport d'elements visuals.

Abans de començar, es tenia una idea molt clara: el recurs havia de ser de fàcil lectura i distribució perquè fos accessible a tot el professorat. Així doncs, es va optar

⁵ Una infografia és un recurs visual per presentar informació. És una imatge conformada per icones, gràfics i textos que resumeixen un tema per facilitar-ne la seva comprensió.

perquè el document ocupés tan sols una pàgina i perquè el seu format permetés que es compartís fàcilment a través del correu electrònic i les xarxes socials.

A partir d'aquí, es va començar a idear la distribució de la imatge⁶. Es van fer proves per determinar si el document havia de ser vertical o horitzontal i com es distribuïrien els elements en l'espai i quina tipografia s'utilitzaria.

A partir de la taula de contingut, es van definir sis caselles diferents. A cada una es presentaria un tipus de recurs del llenguatge no sexista. El quadre de contingut inicial era més extens però algunes fórmules es van ajuntar i es va reduir el nombre d'exemples perquè cada casella comptés amb el mateix volum d'informació.

Un cop això va estar decidit es va acordar posar un títol a cada casella que expliqués de manera resumida en què consistia i acompanyar-lo d'exemples perquè la informació fos més clara. També es va convenir que cada casella anés acompanyada d'una petita il·lustració relacionada amb el títol, i que les il·lustracions representessin la diversitat de les aules.

A continuació, es va triar una paleta de colors que és el conjunt de colors que predominarà en el disseny i que determina el to de la il·lustració. Un cop triada, es va dotar de colors les imatges i, posteriorment, la infografia. També es van fer proves perquè el material estigui disponible en blanc i negre i perquè es pugui adaptar per a diferents casos de visió cromàtica com la deuteranopia i pronatopia.

Finalment, es va acordar afegir-hi l'autoria, un mail de contacte, que s'ha creat expressament per acompanyar la infografia, i la llicència de *Creative Commons* que permet que es comparteixin adaptacions de l'obra però no que s'utilitzi amb un ús comercial.

⁶ Vegeu Annex: 5. Estudis del disseny de la infografia

Els nens	Els nens i les nenes
El director	El director o directora
Estimats amics	Estimades amigues i amics
Els docents	Els i les docents

Formes dobles
[Anomena els dos gèneres]

*En les formes dobles, es pot fer concordar l'adjectiu o participi només amb el substantiu que tingui més a prop.

Els nens i les nenes
El pare o la mare

Les nenes i els nens
La mare o el pare

Alterna l'ordre
[Varia les formes femenines i masculines, no comencis sempre per les masculines]

Alumnat, canalla, grup, classe, criatures, infants

Professors
Professorat, personal docent, cos, plantilla, equip docent

Pares
Famílies, comunitat, entorn

Formes genèriques
[Utilitza noms genèrics i noms col·lectius abstractes que tant valen per als individus femenins com masculins]

A LA CLASSE I ALS RACONS: TOTES I TOTS!

Aquí tens alguns recursos per evitar el llenguatge sexista

Contingut: Maria Berenguer. Il·lustracions: Lari López. Maquetació: Clara Barrio. Contacte: lalaitab@gmail.com

L'interessat
L'encarregat
El delegat

La persona interessada
La persona encarregada
La persona delegada

Totes som persones
[Pots recórrer a mots epicens com ara persona i part]

Autors
Col·laboradors
Espectacle per a nens
Els altres

Realitzat per
Amb la col·laboració de
Espectacle infantil
La resta

Busca la neutralitat
[Substitueix les denominacions referides a persones per expressions referents no personals]

Benvinguts
Els encarregats
Han estat premiats

Us donem la benvinguda
Qui s'encarrega
Han rebut un premi

Canvia la formulació
[Fes petits canvis en l'estructura del discurs, canvia el determinant, el demostratiu, la forma verbal]

Avaluació del material

Per tal que el professorat pugui realitzar una avaluació del material proposat, es preveu la possibilitat que un formulari avaluatiu acompanyi a la infografia. D'aquesta manera, es busca que se'n faci una valoració de la seva utilitat però també recollir propostes de cara a futures millores.

En el cas d'aquesta recerca, aquest formulari es va fer arribar al personal docent de l'Escola Diputació a través de la plataforma *Google Forms* tant per la situació conjuntural com pel fet que ja coneixien l'eina i això els facilitava la tasca. A més a més, també suposava un tancament coherent del projecte: el mateix professorat que havia col·laborat en el disseny del material era qui l'avaluava.

El qüestionari avaluatiu constava de set preguntes que giraven entorn la utilitat, la practicitat del material i l'adequació del contingut, però també es preguntava sobre dubtes, canvis i millores⁷. Les cinc primeres preguntes sobre el format i la utilitat del material eren preguntes tancades de gradació mentre que les corresponents als dubtes i suggeriments eren preguntes obertes.

Aquest cop, el formulari va ser respost per 14 docents⁸. La valoració general és positiva, un 85% de les respostes afirmen que es tracta d'un material útil amb contingut adequat a les necessitats del professorat. A més a més, el 100% dels enquestats contesta que és un material pràctic i que no s'ha quedat amb dubtes després de consultar-lo. A l'hora de proposar millores o canvis, només hi ha un suggeriment pel que fa al disseny del text i els colors.

⁷ Vegeu Annex: 6. Formulari d'avaluació del material

⁸ Vegeu Annex: 7. Respostes al formulari d'avaluació del professorat de l'Escola Diputació

Difusió del material

Es preveu que aquest material es pugui consultar en dos formats diferents: un físic i un virtual. Pel que fa al format físic aquest té una difusió més limitada perquè es necessita que alguna institució n'assumeixi el cost de la impressió. Per aquest motiu, però també perquè vivim en un món virtual, el material també es presenta en format digital. D'aquesta manera, el format escollit permet que la infografia tingui dues grans vies de difusió: una a escala institucional i l'altra a escala individual.

En l'àmbit institucional, podria ser un material disponible en l'apartat *A cop d'ull. Infografies* de la pàgina web del Departament d'Educació⁹ que, com el seu nom indica, és un recull d'infografies sobre temes relacionats amb l'educació. D'altra banda, també podria formar part de projectes com el d'*Escoles per la Igualtat i la Diversitat* impulsat pel Consorci d'Educació de Barcelona¹⁰. Finalment, una altra opció seria que el material es distribuís a partir del CESIRE (Centre de Recursos Pedagògics Específics de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa) tant de manera virtual com de làmina impresa, en format DIN-A3 perquè les escoles la poguessin penjar en un lloc visible com l'entrada de l'escola o la sala de professorat.

A títol individual, la digitalització de la infografia, permet que aquesta es comparteixi entre professorat però també entre altres col·lectius i individus a partir de les xarxes socials: *Whatsapp*, *Instagram* o *Twitter*, entre d'altres. De fet, arran de la visualització del document proposat, gran part del professorat ha demanat si podia compartir el recurs de manera telemàtica a altra gent. Això és una evidència de l'encert a l'hora d'optar per la difusió digital.

⁹ <http://ensenyament.gencat.cat/ca/departament/publicacions/a-cop-ull/>

¹⁰ <https://igualtatidiversitat.edubcn.cat/>

Supervisió del material

Pel que fa a la supervisió d'aquest material, es pot preveure una revisió cada cinc anys per si hi ha algun aspecte nou que cal afegir tant quant a contingut com de format. Al mateix temps, la infografia compta amb un mail de contacte (*totesitots@gmail.com*) per si a algú li queda algun dubte o es vol suggerir algun aspecte. De fet, inicialment, en la infografia proposada no apareixien els termes *infant* o *personal docent* en els exemples i, a petició d'un docent, es van incorporar.

Aquest treball també neix amb la intenció d'incentivar la reflexió sobre l'ús del llenguatge, de manera que queda oberta la possibilitat de realitzar altres infografies en un futur. Cal remarcar que aquesta guia no engloba tots els usos del llenguatge inclusiu, sinó tan sols aquells referents al llenguatge no sexista i des d'una perspectiva binària (masculí-femení).

6. CONCLUSIONS

A tall de conclusió es presenten tres grans reflexions fruit del treball realitzat. Primerament, es farà una anàlisi dels objectius proposats, a continuació es parlarà sobre la recerca i la metodologia i, finalment, es farà una reflexió global sobre la temàtica.

Tot i que per avaluar el nivell d'assoliment de l'objectiu general del treball completament, hagués calgut una anàlisi més concreta, segons les respostes del formulari semblaria que l'objectiu s'ha complert. Malgrat això, és difícil avaluar el nivell de coneixement del professorat sobre el llenguatge no sexista. El que si s'ha fet és proporcionar un recurs que poden consultar sempre que necessitin. En canvi, pel que fa als objectius específics, aquests s'han assolit amb escreix. No tan sols s'ha realitzat un material pedagògic, informatiu, de fàcil comprensió, accessible i amb un disseny atractiu sinó que, a més a més, aquest ha tingut molt bona acollida i una valoració molt positiva en el context en el qual s'ha presentat.

La realització d'aquest treball també ha permès fer un recull de la gran quantitat de material que existeix sobre la temàtica però que potser es desconeix. La classificació de les guies, tot i que no ha sigut una part central del treball, també es pot facilitar a aquell professorat que vulgui aprofundir sobre la temàtica o ser un document que es pugui anar completant amb el pas dels anys.

Pel que fa a la metodologia del treball, ha estat l'adequada al tipus de projecte que s'ha dut a terme tot i la novetat i les limitacions d'haver de fer-la tota virtual. Les enquestes han permès un recull i una interpretació de la informació on s'han combinat dades quantitatives i qualitatives per a la realització de l'anàlisi del context. Tanmateix, seria interessant dur a terme la continuïtat del projecte i fer-lo més extens. És a dir,

analitzar les pràctiques lingüístiques prèvies, proporcionar el material i establir indicadors per analitzar si es generen canvis en el llenguatge després de tenir el recurs proporcionat. De fet, una mestra ens ha fet arribar la seva voluntat de revisar la seva programació aplicant els recursos que es proposen en la infografia.

Val a dir que la situació conjuntural de la COVID-19 ha fet que tota la comunicació hagi hagut de ser telemàtica amb les conseqüències que això suposa. Per exemple, a l'hora de fer l'avaluació del material, una reunió amb el claustre o un grup de discussió hauria permès establir un intercanvi més fluid amb el professorat que el que proporciona la interpretació d'un formulari. Així i tot, cal esmentar l'excel·lent feina de tothom qui ha participat en l'elaboració d'aquest projecte, des del tutor fins al personal docent de l'escola Diputació mostrant la seva capacitat d'adaptació al canvi i fent possible la realització d'aquest treball de final de grau.

Finalment, es vol posar de manifest la intenció de fer arribar aquest material a les institucions anteriorment esmentades per si fos del seu interès. D'altra banda, el material es difondrà per les xarxes i s'atendran les demandes que arribin per correu electrònic. Per acabar, cal esmentar que si se'n fa un treball exhaustiu, tant de difusió com de formació, la finalitat d'aquest material és que arribi a quedar obsolet perquè s'hagin assolit els objectius. Això voldrà dir que ja no serà necessari perquè el professorat haurà adquirit l'hàbit de fer servir un llenguatge no sexista i l'haurà integrat en la seva pràctica docent.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Belzunegui, Angel; Brunet, Ignasi; Pastor, Imma i Valls, Francesc. (2008) *Mestres, Escoles i Igualtat entre gèneres. La transmissió de valors igualitaris en l'educació primària vista pel col·lectiu docent*. Arola Editors

Bengoechea Bartolomé, Mercedes (2003) *El lenguaje instrumento de igualdad*. http://www.coordinadoradelamujer.org.bo/observatorio/archivos/repositorio/El_lenguaje_instrumento_de_igualdad58.pdf

Codina, Pilar; Cortada, Esther; Roset, Montserrat (1994) *Educació no sexista. Experiències educatives*. Editorial Graó

Ferrer, Cristina; Mateu, Joana M.; Pons, Maria; Barceló, Catalina; Pont, Catalina; Roig, Miquela (2001) *Llenguatge per la igualtat a l'educació*. Institut Balear de la Dona, Conselleria d'Educació i cultura. Amadip - Esmert. https://oficinaigualtat.uib.cat/digitalAssets/297/297562_llenguatge-per-la-igualtat-a-educacio.pdf

GENERALITAT DE CATALUNYA (2011) Departament de Cultura. Direcció General de Política Lingüística. *Guia d'usos no sexistes de la llengua en els textos de l'Administració de la Generalitat de Catalunya*. <https://llengua.gencat.cat/permalink/c2f7c918-5382-11e4-8f3f-000c29cdf219>

GENERALITAT DE CATALUNYA (2015) *Pla per a la igualtat de gènere en el sistema educatiu*. http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0052/639685da-0e9a-4aaf-bf91-2785a5ba79bf/acord_govern_pla_igualtat.pdf

Guitart, Rosa (2017) *Esferes d'aprenentatge del gènere. Educar per l'equitat*. Dins Isabel Carrillo (Ed.) *Desfer la teranyina del gènere des de l'educació*. Eumo Editorial

Goddard, Angela i Patterson, Lindsey M. (2005) *Lenguaje y Género*. Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha

Lledó, Eulàlia (2008) *Guía de lenguaje para el ámbito educativo*. EMAKUNDE, Instituto Vasco de la Mujer. Zure Estudios gráficos.
[https://unidadigualdad.ugr.es/pages/documentos/guiadellenguajenosexista/!](https://unidadigualdad.ugr.es/pages/documentos/guiadellenguajenosexista/)

Lledó, Eulàlia (2008) *Receptes per visibilitzar les dones en l'àmbit de l'educació*. Barcelona: Fundació Tam Tam i Institut Català de les Dones.
<http://www.muierpalabra.net/pensamiento/lenguaje/eulalialledocunill/2008lcdXuletaEducacio.pdf>

Marçal, Heura; Kelso, Fiona ; Nogués, Mercè (2011). *Guia per a l'ús no sexista del llenguatge a la Universitat Autònoma de Barcelona*. 2a ed. Servei de Llengües de la UAB, Observatori per a la igualtat de la UAB, Serveis de publicacions de la UAB,
<http://www.uab.cat/doc/llenguatge>

Murtra, Pilar (2013) *L'aplicació dels criteris de llenguatge no sexista en els textos de l'Administració de la Generalitat*. Dins Junyent, M. Carme (ed.) *Visibilitzar o marcar: repensar el gènere en la llengua catalana*. Editorial Empúries

Roset, Montserrat; Pagès, Eugènia; Lojo, Mirta; Cortada, Esther (2008) *Guia de coeducació per als centres educatius: pautes de reflexió i recursos per a l'elaboració d'un projecte de centre*. ICDs i Departament d'Educació.
http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/publicacions_eines10.pdf

ANNEX

RECULL DE GUIES DE LLENGUATGE NO SEXISTA	2
TAULA DE CONTINGUTS PER A LA REALITZACIÓ DE LA INFOGRAFIA	7
ENQUESTA AL PROFESSORAT DE L'ESCOLA DIPUTACIÓ	9
RESULTATS DE L'ENQUESTA AL PROFESSORAT DE L'ESCOLA DIPUTACIÓ	12
DISSENY I ELABORACIÓ DE LA INFOGRAFIA	19
DISTRIBUCIÓ GENERAL	19
DISTRIBUCIÓ DE LES CASELLES	20
ESBÒS DE LES ICONES	21
PALETA DE COLORS	21
DISSENY DE LES ICONES	22
DISSENY DE LES ICONES PER CASOS DE DEUTERANOPIA I PRONATOPIA	22
PREVISIÓ MATERIAL EN BLANC I NEGRE	23
LLICÈNCIA CREATIVE COMMONS	23
FORMULARI D'AVAUACIÓ DEL MATERIAL	24
RESPOSTES AL FORMULARI D'AVAUACIÓ DEL PROFESSORAT DE L'ESCOLA DIPUTACIÓ	27

1. RECULL DE GUIES DE LLENGUATGE NO SEXISTA

Títol	Llenguatge per la igualtat a l'educació
Any de publicació	2001
Autoria	Ferrer, Cristina; Mateu, Joana M.; Pons, Maria; Barceló, Catalina; Pont, Catalina; Roig, Miquela
Institució	Institut Balear de la Dona, Conselleria d'Educació i cultura
Llengua	Català
Núm. de pàgines	32
Disponible en línia	https://oficinaigualtat.uib.cat/digitalAssets/297/297562_llenguatge-per-la-igualtat-a-leducacio.pdf
Descripció	La guia comença amb un parell d'apartats per definir la coeducació i el sexisme als centres educatius. A continuació, explica trets androcèntrics i sexistes del llenguatge i en presenta alternatives al seu ús. Finalment, presenta un manual de bones pràctiques, recursos didàctiques i adreces electròniques d'interès entorn el tema.

Títol	Guía de lenguaje para el ámbito educativo.
Any de publicació	2008
Autoria	Lledó, Eulàlia
Institució	EMAKUNDE, Instituto Vasco de la Mujer
Llengua	Castellà (també disponible en basc)
Núm. de pàgines	70
Disponible en línia	https://unidadigualdad.ugr.es/pages/documentos/guidadellenguajenosexista/!
Descripció	A partir de l'anàlisi de diferents textos administratius del món educatiu, s'extreuen

	conclusions i es proposen alternatives perquè el llenguatge utilitzat sigui inclusiu. Finalment, presenta unes conclusions globals de l'anàlisi així com unes consideracions sobre quins recursos utilitzar en cada cas.
--	--

Títol	Guia de coeducació per als centres educatius: pautes de reflexió i recursos per a l'elaboració d'un projecte de centre.
Any de publicació	2008
Autoria	Roset, Montserrat; Pagès, Eugènia; Lojo, Mirta; Cortada, Esther
Institució	Institut Català de les Dones i Departament d'Educació, Barcelona.
Llengua	Català
Núm. de pàgines	108
Disponible en línia	http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/publicacions_eines10.pdf
Descripció	És una guia sobre la coeducació en els centres educatius. Se centra en el funcionament general del centre i en quines pràctiques ha de dur a terme perquè sigui un centre coeducatiu. Es parla de temes com el model educatiu del centre, l'organització, les relacions, l'orientació a l'alumnat, els continguts, els materials, les metodologies. El capítol que fa referència al llenguatge és el 3.

Títol	Receptes per visibilitzar les dones en l'àmbit de l'educació
Any de publicació	2008
Autoria	Lledó, Eulàlia
Institució	Fundació Tam Tam i Institut Català de les Dones
Llengua	Català
Núm. de pàgines	2
Disponible en línia	http://www.mujePalabra.net/pensamiento/lenguaje/eulalialledocunill/2008lcdXuletaEducacio.pdf

Descripció	Document breu de dues pàgines. La primera pàgina és un quadre-resum amb recomanacions i exemples concrets de llenguatge no sexista. La segona pàgina explica la importància de visibilitzar les dones en el llenguatge i finalitza citant tota una sèrie de pàgines web on se'n pot obtenir més informació.
------------	---

Títol	Guia per a l'ús no sexista del llenguatge a la Universitat Autònoma de Barcelona.
Any de publicació	2011
Autoria	Marçal, Heura; Kelso, Fiona ; Nogués, Mercè
Institució	Servei de Llengües de la UAB, Observatori per a la igualtat de la UAB
Llengua	Català
Núm. de pàgines	43
Disponible en línia	http://www.uab.cat/doc/llenguatge
Descripció	Es tracta d'una guia que presenta els diferents recursos per a un llenguatge no sexista a partir d'exemples i la proposta d'alternatives. Adjunta una bibliografia classificada per llengües, tot i que els links no estan actualitzats i no n'és possible l'accés. També hi ha un annex amb els diferents tipus de documents, les problemàtiques que presenten i les possibles solucions.

Títol	Manual de llengua per visibilitzar la presència femenina
Any de publicació	2011
Autoria	Lledó, Eulàlia
Institució	Unió de Federacions esportives de Catalunya
Llengua	Català
Núm. de pàgines	142
Disponible en línia	http://www.beat.cat/manualdellengua/
Descripció	El manual busca sistematitzar materials entorn del llenguatge no sexista. S'estructura en 18 capítols que parlen sobre aspectes extralingüístics, la visibilització de les dones,

	pràctiques generals, literatura, traducció, recursos lingüístics, entre d'altres. Cada capítol ofereix textos, imatges i exercicis per aprofundir en el tema tractat.
--	---

Títol	Guia d'usos no sexistes de la llengua en els textos de l'Administració de la Generalitat de Catalunya
Any de publicació	2011
Autoria	Departament de Cultura. Direcció General de Política Lingüística.
Institució	Generalitat de Catalunya
Llengua	Català
Núm. de pàgines	18
Disponible en línia	https://llengua.gencat.cat/permalink/c2f7c918-5382-11e4-8f3f-000c29cdf219
Descripció	La guia presenta els diferents recursos per a fer un ús no sexista de llengua a partir d'exemples comuns i la seva reformulació. Està orientada als textos de caire administratiu.

Títol	Pam a pam, coeduquem. Quadern pedagògic per al professorat del cicle formatiu de grau superior d'educació infantil
Any de publicació	2015
Autoria	Associació Candela (Jiménez, Edurne; Vilaplana, Griselda; Cela, Xavier)
Institució	Institut Català de les Dones
Llengua	Català
Núm. de pàgines	159
Disponible en línia	http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/vm_pam_a_pam_coeduquem.pdf
Descripció	A partir de continguts barrejats amb activitats per fer a l'aula, aquest quadern repassa temes relacionats amb la coeducació. Està dividit en dos blocs: el sistema sexe-gènere i la coeducació. Els usos no sexistes del llenguatge es troben al tema 5 del segon bloc.

Títol	Guia d'ús no sexista del llenguatge. 10 punts per visibilitzar les dones en el llenguatge.
Any de publicació	2018
Autoria	-
Institució	Ajuntament de Barcelona
Llengua	Català (també disponible en castellà)
Núm. de pàgines	20
Disponible en línia	https://ajuntament.barcelona.cat/bcnantimasclista/sites/default/files/decaleg-llenguatgeinclusiu-v20.pdf
Descripció	La guia presenta un decàleg per presentar diferents recursos per a un ús no sexista de llengua. En destaca el seu disseny acolorit i clar.

Títol	Comunicació inclusiva
Any de publicació	2019
Autoria	L'Apòstrof, SCCL, cooperativa de serveis de comunicació
Institució	Ecos Grup Cooperatiu
Llengua	Català
Núm. de pàgines	14
Disponible en línia	https://apostrof.coop/wp-content/uploads/2020/02/guia-de-comunicacio-inclusiva-assessorament.pdf
Descripció	A més a més de recursos per a un ús no sexista de la llengua amb exemples i propostes; la guia també presenta el llenguatge inclusiu que és un acostament que té en compte altres discriminacions que trobem a la societat com el classisme i el racisme a més del sexisme.

2. TAULA DE CONTINGUTS PER A LA REALITZACIÓ DE LA INFOGRAFIA

A la classe i als racons: totes i tots!

Aquí tens alguns recursos per evitar el llenguatge sexista

<p>Formes dobles [Anomena els dos gèneres] [*En les formes dobles, pots fer concordar l'adjectiu o el participi només amb el substantiu que tingui més a prop.]</p>	<p>Senceres</p>	<p>Els nens i les nenes El vist-i-plau del director o directora El nen o la nena encarregada ha de recollir els tovallons. Estimats amics → Estimades amigues i amics / Estimats amics i amigues</p>
	<p>Només el determinant</p>	<p>Els i les docents una o un alumne</p>
<p>Alterna l'ordre [Varia les formes femenines i masculines, no comencis sempre per les masculines]</p>	<p>les nenes i els nens que s'hi interessin... els nens i les nenes que acabin... Ho ha de signar la mare o el pare. Pregunteu-ho al pare o a la mare.</p>	
<p>Formes genèriques [Noms genèrics, noms col·lectius abstractes que tant valen per als individus femenins com masculins]</p>	<p>→ Coordinació, Secretaria, Direcció, Supervisió, Delegació, Vocalia → Responsable, Persona a càrrec de, → Alumnat, infants, canalla, criatures, grup, classe, conjunt → personal, cos, plantilla, professorat, col·lectiu, equip → famílies, comunitat, entorn</p>	
<p>Ús de persona</p>	<p>L'interessat ha d'apuntar el seu nom → La persona interessada ha d'apuntar el seu nom</p>	

<p>[Pots recórrer a mots epicens com ara persona i part]</p>	<p>El demandant ha de redactar un informe → La part demandant ha de redactar un informe.</p>
<p>Busca la neutralitat</p> <p>[Substitueix les denominacions referides a persones per expressions referents no personals]</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Autors → Realitzat per - Redactors → Redactat per - Col·laboradors → Amb la col·laboració de - Estem molt interessats → Tenim molt d'interès - Espectacle per a nens → Espectacle infantil - Els pares han de fer el pagament → Cal fer el pagament - Els altres ho acabaran demà → La resta ho acabarà demà - Tots han d'haver esmorzat → Tothom ha d'haver esmorzat
<p>Canvia la formulació</p> <p>[Fes petits canvis en l'estructura del discurs, canviar el determinant, el demostratiu, la forma verbal]</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Benvinguts → Us donem la benvinguda - els encarregats → qui s'encarrega - Permet als nens una lectura més fàcil → Permet una lectura més fàcil - Han estat premiats → Han rebut un premi - Hem de procurar la participació dels nens en les activitats → Hem de procurar que es participi en les activitats - Els exercicis que faci el participant → Els exercicis que faci qualsevol participant. - Els alumnes han d'omplir la fitxa → S'ha d'omplir la fitxa - intentant entendre's entre ells sense barallar-se → intentant entendre's entre si sense barallar-se. - Analitzem els problemes als quals ens veiem enfrontats → Analitzem els problemes als quals ens enfrontem

3. ENQUESTA AL PROFESSORAT DE L'ESCOLA DIPUTACIÓ

Llenguatge no sexista a l'aula

Aquest qüestionari forma part d'un treball de final de grau d'Educació que gira entorn del llenguatge no sexista, quines pràctiques comporta i com incorporar-lo a l'aula. Pretén ser un diagnòstic sobre quin coneixement en té la comunitat educativa i quins aspectes cal reforçar. Finalment, recordar-vos que el qüestionari és anònim. Moltes gràcies per la vostra col·laboració.

Sabries quina de les següents és la definició correcta de coeducació? *

- Model educatiu en el qual, al contrari que a l'escola diferenciada, els nens i nenes comparteixen escola i a...
- Acció educativa fonamentada en el reconeixement de les potencialitats i individualitats de tot l'alumnat, in...
- Procediments d'ensenyament que parteixen de l'organització de la classe en petits grups mixtos i heterog...

Has sentit a parlar del llenguatge no sexista?

- Sí
- No

Creus que el llenguatge no sexista té relació amb la coeducació?

- Sí, és un dels aspectes de la coeducació.
- No, tenen elements similars però són pràctiques diferents.
- No ho sé.

Consideres important l'ús del llenguatge no sexista a l'aula?

Sí

No

Per què?

Short answer text
.....

Has rebut alguna formació sobre llenguatge no sexista?

Sí

No

Other...

Coneixes algun material o guia sobre llenguatge no sexista? En cas afirmatiu, podries citar-lo?

Short answer text
.....

Creus que utilitzes llenguatge sexista a l'aula?

Sí

No

Potser

En una escala del 0 al 5, (sent 0 gens i 5 molt) on situaries el teu ús de llenguatge no sexista a l'aula?

gens 0 1 2 3 4 5 molt

Quins elements t'agradaria saber en relació al llenguatge no sexista? Quins dubtes et genera?

Long answer text

Creus que seria útil un material amb les idees clau per utilitzar un llenguatge no sexista a l'aula?

- Sí
- No
- Depèn del material.

Com t'agradaria que fos aquest material?

Long answer text

Moltes gràcies per la teva participació!
amb alguna inquietud o suggerència.

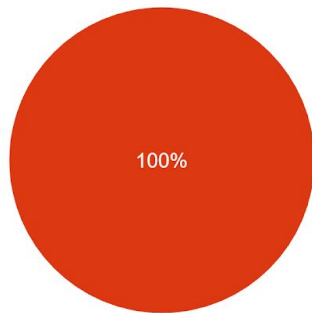
Si vols, aquí sota pots deixar un comentari

Long answer text

4. RESULTATS DE L'ENQUESTA AL PROFESSORAT DE L'ESCOLA DIPUTACIÓ

Sabries quina de les següents és la definició correcta de coeducació?

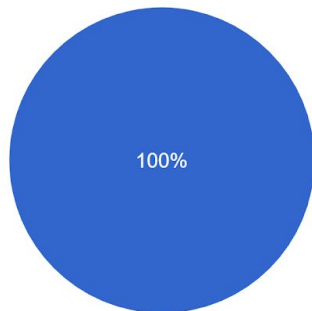
1 response

- Model educatiu en el qual, al contrari que a l'escola diferenciada, els nens i nenes comparteixen escola i aules.
- Acció educativa fonamentada en el reconeixement de les potencialitats i individualitats de tot l'alumnat, independentment del seu sexe potenc...
- Procediments d'ensenyament que parteixen de l'organització de la classe en petits grups mixtos i heterogenis on els alumnes treballen conjuntament d...

Has sentit a parlar del llenguatge no sexista?

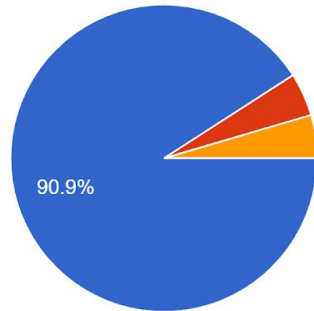
22 responses

- Sí
- No

Creus que el llenguatge no sexista té relació amb la coeducació?

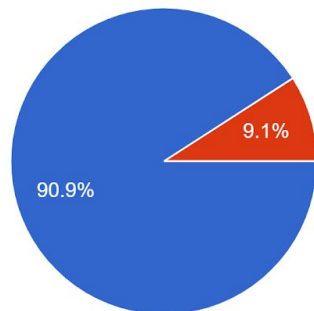
22 responses

- Sí, és un dels aspectes de la coeducació.
- No, tenen elements similars però són pràctiques diferents.
- No ho sé.

Consideres important l'ús del llenguatge no sexista a l'aula?

22 responses

- Sí
- No

Per què? 19 responses

Cal no fer diferències entre els infants i donar-los models alternatius als que poden rebre al seu entorn familiar o d'amistats

Perquè jo com a mestra veig persones, no nens i nenes. És bo acostumar al nostre alumnat a aquest llenguatge.

Totes les persones ens hem de sentir identificats amb el discurs en tots els àmbits

Perquè lo contrari d'un llenguatge no sexista minvaria l'autoimatge de les nenes, dubtarien de les seves capacitats, i la seva autoestima seria més baixa. Un llenguatge no sexista és respectuós i necessari a l'aula.

Perquè nosaltres som models d'aprenentatge i hem de mostrar un model igualitari.

Doncs perquè tot el que els nens i nenes senten es un model. I els adults hem de ser molt acurats en aquest sentit.

Perquè hi hagi realment igualtat

Perquè no estem acostumats a incloure els dos gèneres, donat que sempre hem fet servir el masculí

Perquè les noies i els nois tenim les mateixes oportunitats.No som uns més que altres.

És un aspecte més, però no el més important perquè totes i tots se sentin inclosos

No crec que els problemes de desigualtat vinguin del llenguatge. Es un problema de fons, de valors, no de paraules.

Per fomentar igualtat d'oportunitats

Perquè el llenguatge és sexista de base, crea diferències i desigualtats. És important aquest llenguatge per erradicar això mateix.

Perquè és un dels primers passos per aconseguir la igualtat real entre dones i homes.

Perquè els mestres som exemple pels nostres alumnes

Totes som persones.

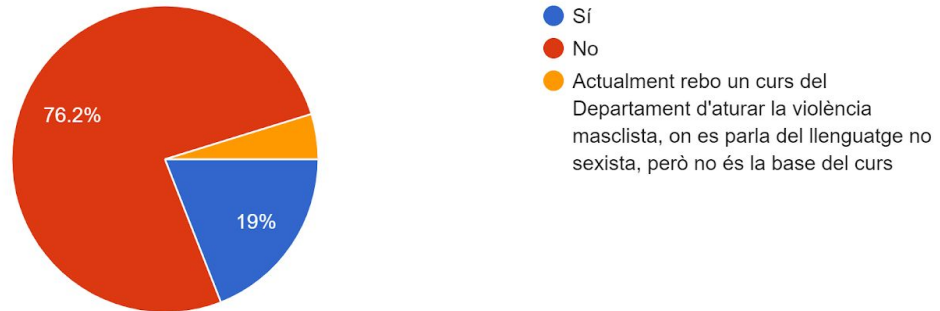
Es predica amb l'exemple

Per poder tenir tothom una igualtat d'oportunitats real.

Com a exemple de coeducació i per inserir-la dins de la ment dels alumnes com a forma d'igualtat.

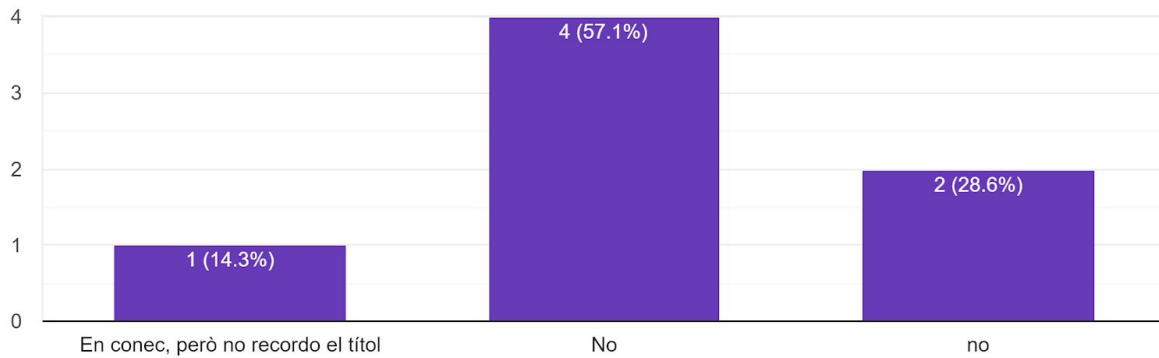
Has rebut alguna formació sobre llenguatge no sexista?

21 responses

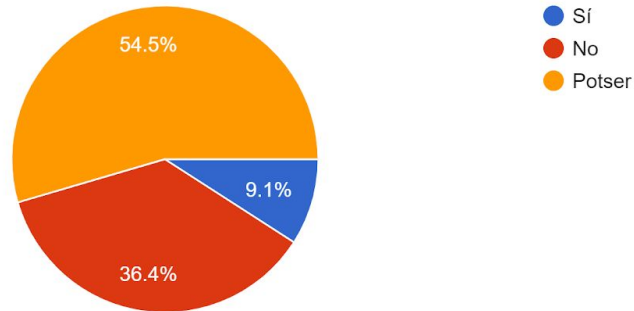
Coneixes algun material o guia sobre llenguatge no sexista? En cas afirmatiu, podries citar-lo?

7 responses

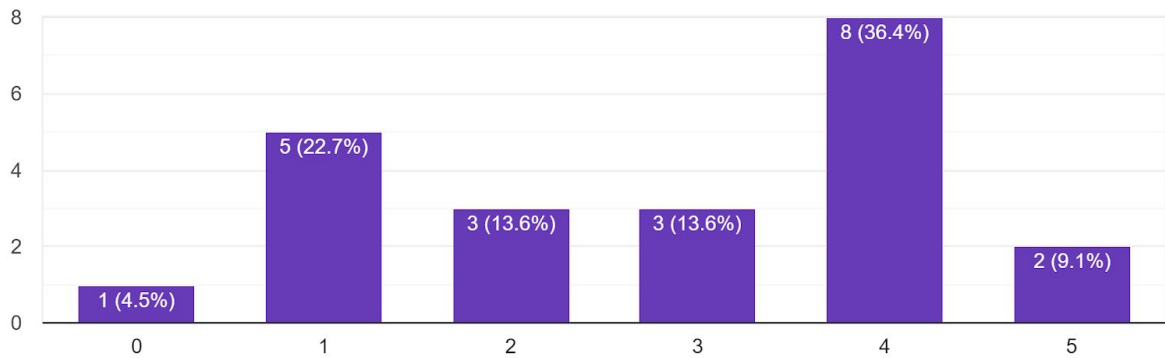
Creus que utilitzes llenguatge sexista a l'aula?

22 responses

En una escala del 0 al 5, (sent 0 gens i 5 molt) on situaries el teu ús de llenguatge no sexista a l'aula?

22 responses

Quins elements t'agradaria saber en relació al llenguatge no sexista? Quins dubtes et genera? 12 responses

Els termes que ho són i ni tan sols sé que ho són.

Cap. Ho tinc molt clar.

En ocasions em costa saber si ho estic fent bé, com podria millorar

Crec que tant és No sexista dir "nens i nenes", per exemple incloent als dos gèneres (inclusiu) com "alumnat", genèric (neutre) però no n'estic segura.

Com emprar-ho sense fer discriminació possitiva

M'agradari tenir eines i materials per conèixer més en profunditat l'ús del llenguatge no sexista.

Cap

Fins on arriba el seu abast

Hem d'utilitzar el genèric neutre per referir-nos a coses que tenen masculí i femení o anomenar masculí i femení en la mateixa frase? En l'escrit ho veig més clar, però en l'oral costa molt dir... els nens i nenes...

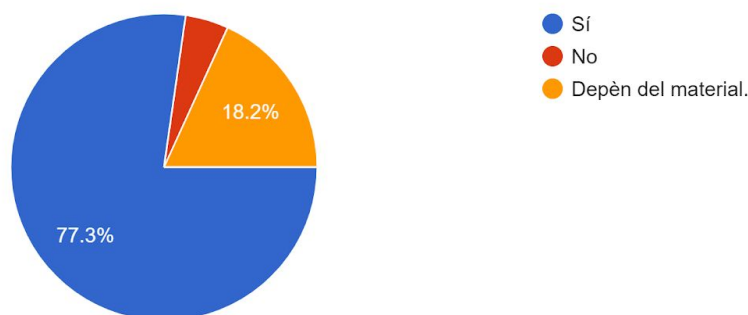
M'agradaria saber la manera de combinar el llenguatge no sexiste sense que afectés a la comunicació amb els meus alumnes i eines per a identificar de manera autònoma el seu ús.

Sobretot la quotidianitat, és a dir, em sento còmode utilitzant-ho en moments molt concrets o dinàmiques que van del tema, però després em costa molt implementar-ho de manera total en una situació de pati per exemple o de resolució de conflictes

No el conec prou

Creus que seria útil un material amb les idees clau per utilitzar un llenguatge no sexista a l'aula?

22 responses

Com t'agradaria que fos aquest material? 17 responses

Clar , entenedor, molt visual, de fàcil accés a tothom independentment de la seva sensibilitat enver el tema.

amb un marc teòris i pràctiques

Clar i en forma de joc.

Clar i concís, a part de pràctic i a mb fórmules curtes

Clar i concís

Integrat amb la dinàmica del curs

Material visual i pràctic

Visual

Digital, descarregable, de fàcil consulta.

Pràctic, lluny de ideologies

Un material dinàmic, amb exemples i amb diferents formats.

Una guia per utilitzar

Exemples

Visual, amb exemples clars i que impliqués tots els aspectes de l'acció docent.

Sobretot, útil, és a dir, que no es quedés en filosofia i es centrés en coses concretes

Pràctic

Amè, gràfic i de fàcil aplicació

Moltes gràcies per la teva participació! Si vols, aquí sota pots deixar un comentari amb alguna inquietud o suggerència. 1 response

Actualment donen força importància al llenguatge no sexista, però a mi em sembla més important erradicar actituds i comportaments molt sexistes que provenen d'internet, família, entorn social...

5. DISSENY I ELABORACIÓ DE LA INFOGRAFIA

DISTRIBUCIÓ GENERAL

DISTRIBUCIÓ DE LES CASELLES

Els nens	Els nens i les nenes
El director	El director o directora
Estimats amics	Estimades amigues i amics
Els docents	Els i les docents

Formes dobles
[Anomenar els dos gèneres]

[*En les formes dobles, es pot fer concordar l'adjectiu o participi només amb el substantiu que tingui més a prop.]

Formes dobles
[Anomenar els dos gèneres]

ELS NENS ELS NENS I LES NENES

EL DIRECTOR EL DIRECTOR O DIRECTORA

ESTIMATS AMICS ESTIMADES AMIGUES I AMICS

ELS DOCENTS ELS I LES DOCENTS

[*En les formes dobles, es pot fer concordar l'adjectiu o participi només amb el substantiu que tingui més a prop.]

Formes dobles
[Anomenar els dos gèneres]

Els nens --> **Els nens i les nenes**

El director --> **El director o directora**

Estimats amics --> **Estimades amigues i amics**

Els docents --> **Els i les docents**

[*En les formes dobles, es pot fer concordar l'adjectiu o participi només amb el substantiu que tingui més a prop.]

Formes dobles
[Anomenar els dos gèneres]

ELS NENS ELS NENS I LES NENES

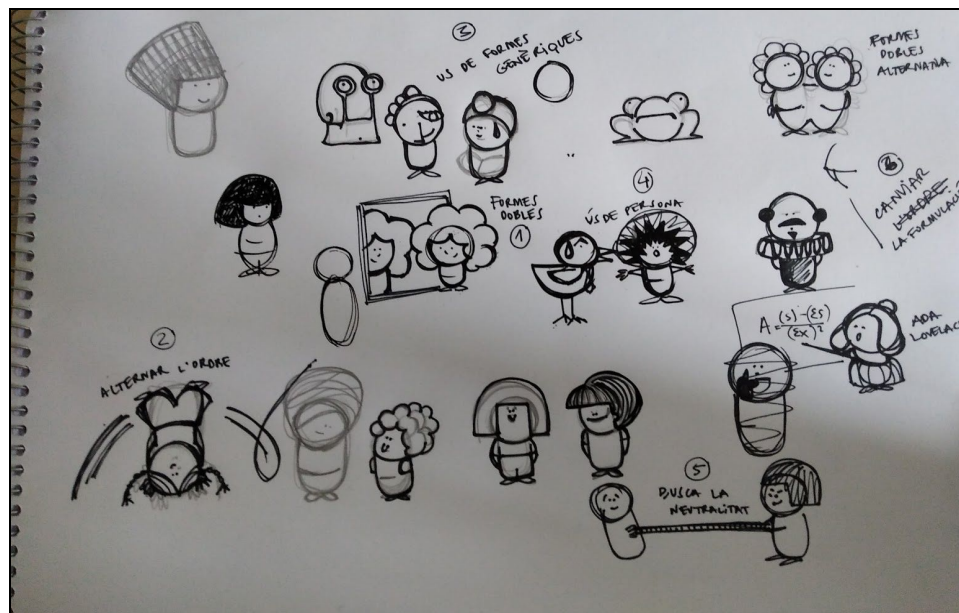
EL DIRECTOR EL DIRECTOR O DIRECTORA

ESTIMATS AMICS ESTIMADES AMIGUES I AMICS

ELS DOCENTS ELS I LES DOCENTS

[*En les formes dobles, es pot fer concordar l'adjectiu o participi només amb el substantiu que tingui més a prop.]

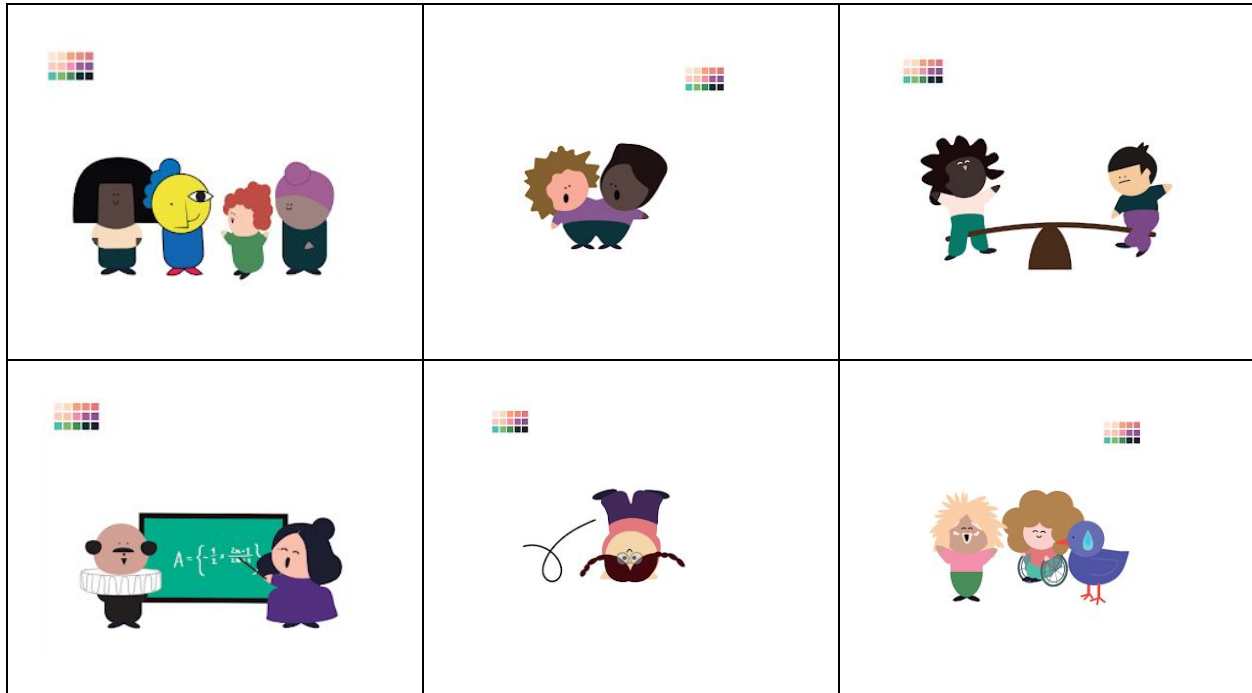
ESBÒS DE LES ICONES

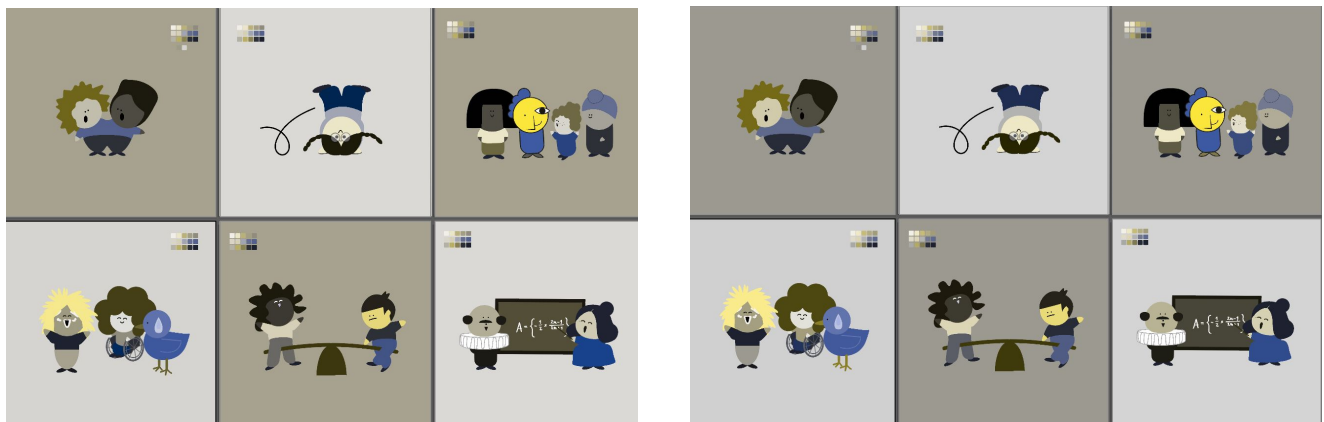
PALETA DE COLORS

DISSENY DE LES ICONES

DISSENY DE LES ICONES PER CASOS DE DEUTERANOPIA I PRONATOPIA

PREVISIÓ MATERIAL EN BLANC I NEGRE

Els nens	Els nens i les nenes
El director	El director o directora
Estimats amics	Estimades amigues i amics
Els docents	Els i les docents

Formes dobles
[Anomena els dos gèneres]
* En les formes dobles, es pot fer concordança de l'adjectiu o participi només amb el substantiu que tingui més a prop.

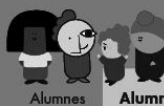
Els nens i les nenes	Les nenes i els nens
El pare o la mare	La mare o el pare

Alterna l'ordre
[Varia les formes femenines i masculines, no comencis sempre per les masculines]

Alumnes	Alumnat, canalla, grup, classe, criatures, infants
Professors	Professorat, personal docent, cos, planilla, equip docent
Pares	Famílies, comunitat, entorn

Formes genèriques
[Utilitza noms genèrics i noms col·lectius abstractes que tant valen per als individus femenins com masculins]

A LA CLASSE I ALS RACONS: TOTES I TOTS!

Aquí tens alguns recursos per evitar el llenguatge sexista

Contingut: Marta Berenguer. Il·lustracions: Lau López. Maquetació: Clara Barrio. Contacte: totesitoti@gmail.com

L'interessat	La persona interessada
L'encarregat	La persona encarregada
El delegat	La persona delegada

Totes som persones
[Pots recórrer a mots epicens com ara persona i part]

Autors	Realitzar per
Col·laboradors	Amb la col·laboració de
Espectacle per nens	Espectacle infantil
Els altres	La resta

Buseca la neutralitat
[Substitueix les denominacions referides a persones per expressions referents no personals]

Benvinguts	Us donem la benvinguda
Els encarregats	Qui s'encarrega
Han estat premiats	Han rebut un premi

Canvia la formulació
[Fes petits canvis en l'estructura del discurs, canvia el determinant, el demostratiu, la forma verbal]

LLICÈNCIA CREATIVE COMMONS

☰

Características de licencia

Sus elecciones en este panel actualizarán a los otros paneles en esta página.

¿Quiere permitir que se compartan adaptaciones de su obra?

Sí No Sí, siempre que se comparta de la misma manera

¿Quiere permitir usos comerciales de su obra?

Sí No

?

Licencia escogida

[Atribución-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional](#)

6. FORMULARI D'AVALUACIÓ DEL MATERIAL

A la classe i als racons: totes i tots!

Aquest qüestionari acompanya la següent infografia sobre llenguatge no sexista. Un cop hagueu donat un cop d'ull al material adjunt, ens agradaria que contestéssiu les següents qüestions per tal de fer-ne una valoració i recollir propostes de cara a futures millores. Finalment, recordar-vos que el qüestionari és anònim. Moltes gràcies per la vostra col·laboració.

Infografia: A la classe i als racons: totes i tots (recursos per evitar el llenguatge sexista)

Els nens	Els nens i les nenes
El director	El director o directora
Estimats amics	Estimades amigues i amics
Els docents	Els i les docents

Formes dobles
[Anomena els dos gèneres]
*En les formes dobles, no pot ser concòrdar l'adjectiu o participi només amb el substantiu que fema més a prop.

Els nens i les nenes	Les nenes i els nens
El pare o la mare	La mare o el pare

Alterna l'ordre
[Varia les formes femenines i masculines, no comencis sempre per les masculines]

Alumnes	Alumnat, canalla, grup, classe, criatures
Professors	Professorat, personal docent, cos, plantilla
Pares	Famílies, comunitat, entorn

Formes genèriques
[Utilitza noms genèrics i noms col·lectius abstractes que tant valen per als individus femenins com masculins]

A LA CLASSE I ALS RACONS: TOTES I TOTS!

Aquí tens alguns recursos per evitar el llenguatge sexista

L'interessat	La persona interessada
L'encarregat	La persona encarregada
El delegat	La persona delegada

Totes som persones
[Pots recórrer a mots epicens com ara persona i part]

Autors	Realitzat per
Col·laboradors	Amb la col·laboració de
Espectacle per nens	Espectacle infantil
Els altres	La resta

Busea la neutralitat
[Substitueix les denominacions referides a persones per expressions referents no personals]

Benvinguts	Us donem la benvinguda
Els encarregats	Qui s'encarrega
Han estat premiats	Han rebut un premi

Canvia la formulació
[Fes petits canvis en l'estructura del discurs, canvia el determinant, el demostratiu, la forma verbal]

Fent una valoració general, us sembla un material útil? *

	1	2	3	4	
Gens	☐	☐	☐	☐	Molt

Els continguts s'adeqüen a les vostres necessitats? *

	1	2	3	4	
Gens	☐	☐	☐	☐	Molt

És un recurs útil per al professorat? *

	1	2	3	4	
Gens	☐	☐	☐	☐	Molt

És un material pràctic? *

- Sí
- No

Després de consultar la infografia, us heu quedat amb dubtes sobre el llenguatge no sexista? *

- Sí
- No

Si has respost "Sí" a la pregunta anterior, quins dubtes tens?

Long answer text

Què canviariieu o millorariieu? *

Long answer text

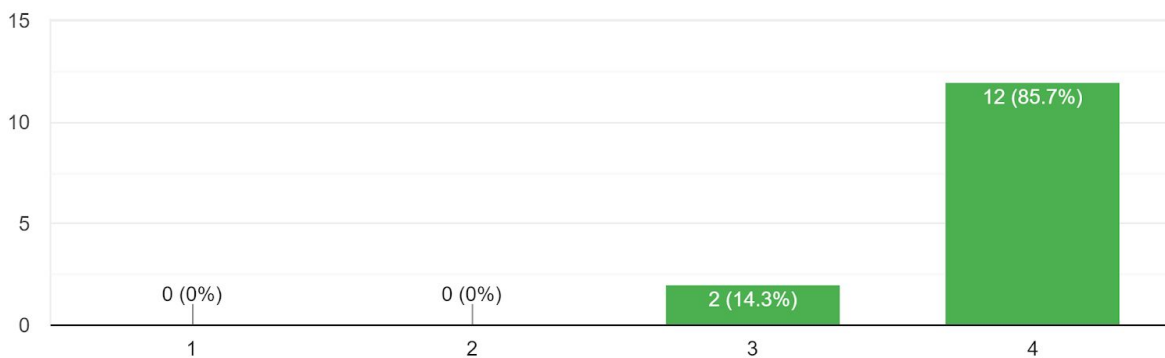
Moltes gràcies per la teva participació! Si vols, aquí sota pots deixar un comentari.

Long answer text

7. RESPOSTES AL FORMULARI D'AVALUACIÓ DEL PROFESSORAT DE L'ESCOLA DIPUTACIÓ

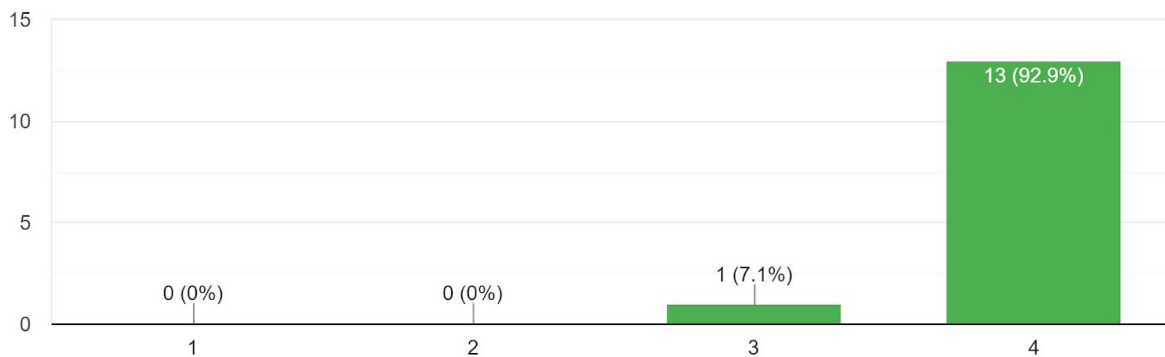
Fent una valoració general, us sembla un material útil?

14 responses

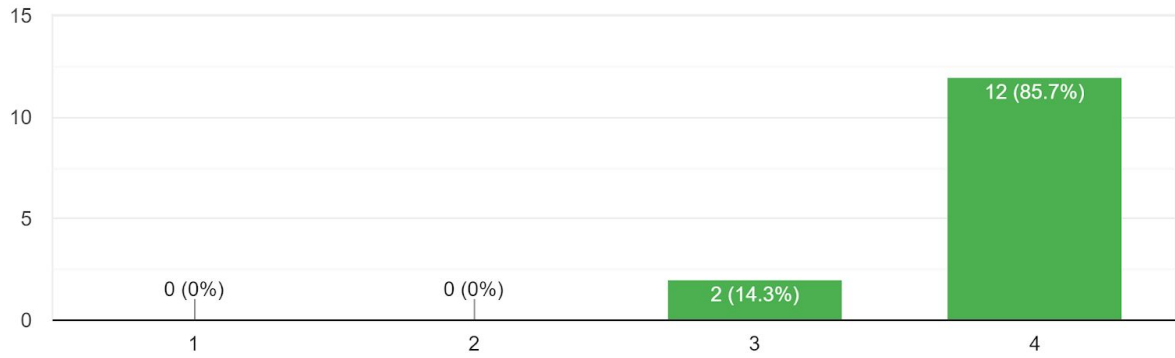
Els continguts s'adeqüen a les vostres necessitats?

14 responses

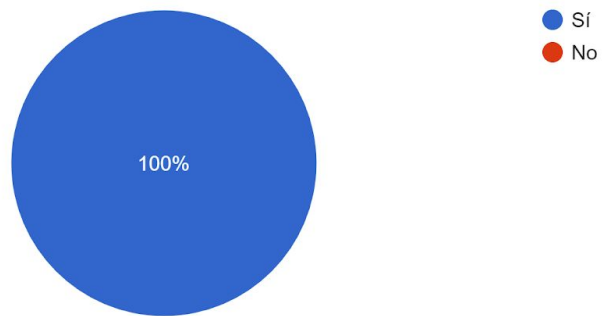
És un recurs útil per al professorat?

14 responses

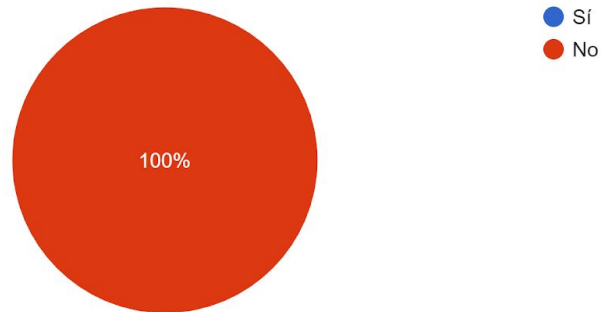
És un material pràctic?

14 responses

Després de consultar la infografia, us heu quedat amb dubtes sobre el llenguatge no sexista?

14 responses

Si has respost "Sí" a la pregunta anterior, quins dubtes tens? 0 responses

Què canviariéu o millorariéu? 14 responses

Res

Està molt bé. Molt visual i molt útil.

Cal més vocabulari

El contingut és perfecte. Només, les lletres negres sobre un fons verd fosc pot ser una mica complicat de llegir, depenent com sigui la llum o si s'imprimeix. Cerca altre tipus de contrastos amb els colors i fes la prova.

Res. Tot em sembla molt correcte.

Res! Em sembla fantàstic!

No ho sé. Em sembla bé així.

Em sembla correcte. Son eines que cal que es difonguin.

L' he trobat clara i entenedora

Penso que és un material que inclou diversos aspectes, no canviaria res.

No canviaria res, és molt visual i clar.

Moltes gràcies per la teva participació! Si vols, aquí sota pots deixar un comentari.

1 response

Molt útil

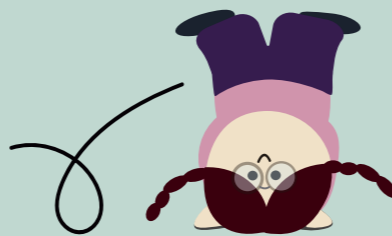
Els nens	Els nens i les nenes
El director	El director o directora
Estimats amics	Estimades amigues i amics
Els docents	Els i les docents

Formes dobles

[Anomena els dos gèneres]

*En les formes dobles, es pot fer concordar l'adjectiu o participi només amb el substantiu que tingui més a prop.

Els nens i les nenes	Les nenes i els nens
El pare o la mare	La mare o el pare

Alterna l'ordre

[Varia les formes femenines i masculines, no comencis sempre per les masculines]

Alumnes	Alumnat, canalla, grup, classe, criatures, infants
Professors	Professorat, personal docent, cos, plantilla, equip docent
Pares	Famílies, comunitat, entorn

Formes genèriques

[Utilitza noms genèrics i noms col·lectius abstractes que tant valen per als individus femenins com masculins]

A LA CLASSE I ALS RACONS: TOTES I TOTS!

Aquí tens alguns recursos per evitar el llenguatge sexista

Contingut: Marta Berenguer. Il·lustracions: Lau López. Maquetació: Clara Barrio. Contacte: totesitots@gmail.com

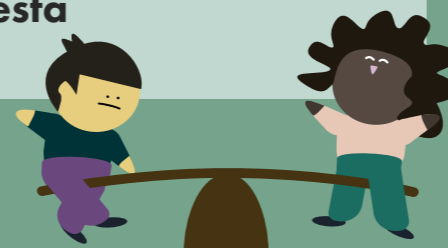

	
L'interessat	La persona interessada
L'encarregat	La persona encarregada
El delegat	La persona delegada

Totes som persones

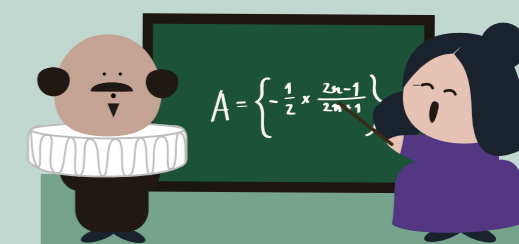
[Pots recórrer a mots epicens com ara persona i part]

Autors	Realitzat per
Col·laboradors	Amb la col·laboració de
Espectacle per a nens	Espectacle infantil
Els altres	La resta

Busca la neutralitat

[Substitueix les denominacions referides a persones per expressions referents no personals]

Benvinguts	Us donem la benvinguda
Els encarregats	Qui s'encarrega
Han estat premiats	Han rebut un premi

Canvia la formulació

[Fes petits canvis en l'estructura del discurs, canvia el determinant, el demostratiu, la forma verbal]